

Základná umelecká škola, Štefánikova 20, 071 01 Michalovce

Školský vzdelávací program Iskrenie talentov
ZUŠ VO

IV. ročník

Michalovce, 2014

Učebný plán výtvarného odboru ZUŠ Michalovce IV. ročník

Spolu:	99 hodín
Kresba	- 30 hodín (10-krát za školský rok)
Maľba	- 24 hodín (8-krát za školský rok)
Grafika	- 12 hodín (4-krát za školský rok)
Dejiny výtvarného umenia	- doplňujúce
Dekoratívne činnosti (priestorové práce, modelovanie, práca s materiálom)	- 33 hodín (11-krát za školský rok)

UČEBNÉ OSNOVY
ŠKOLSKÉHO VZDELÁVACIEHO PROGRAMU

Názov predmetu: kresba

Časový rozsah výučby:	30 hodín
Názov ŠkVP:	Školský vzdelávací program ZUŠ, Štefánikova 20, Michalovce
Kód a názov odboru štúdia:	výtvarný odbor
Ročník, v ktorom sa vyučuje:	štvrtý
Stupeň vzdelania:	ISCED 1B
Forma štúdia:	skupinová
Vyučovací jazyk:	slovenský jazyk

Charakteristika vyučovacieho predmetu:

Žiaci sa učia citlivo rozvrhnúť plochu, výstižne vyjadriť tvar, pracovať s detailmi. Študijná kresba zahŕňa výtvarný prepis prírodnín a rôznych predmetov, zátiší, zvierat, postáv, alebo krajiny. Prostredníctvom kresby a kresliacich pomôcok objavujú špecifickú reč kresby ako takej.

Ciele vyučovacieho predmetu:

Oproti 3. ročníku, ktorý pracuje s uvedomelým chápaním estetického cítenia pracujú štvrtáci s detailmi daných tvarov a vytvárajú z nich nové celky:

- poznávanie prírody a predmetov
- práca s detailom
- ilustrácie

Výchovné a vzdelávacie stratégie:

- individuálny prístup
- pozitívne hodnotenie
- rôznorodosť organizačných foriem (skupinová, individuálna práca)
- ukážky umeleckých diel, rozhovory o umení
- brainstorming

Učebné zdroje:

- odborná literatúra (školská knižnica)
- internet
- návšteva výstav a iných výtvarných akcií
- detská literatúra

KRESBA, štvrtý ročník primárneho vzdelávania

Výtvarný problém	Úloha – opis problému	Námetové možnosti poznámky – ukážky	Technické možnosti	Edukačný cieľ
Tvary	Hra so stopou do podoby myšlienky	Kumulovanie tvarov do daného príbehu	Kresba štetcom, uhlíkom, rudkou, pastelom	Naučiť sa vytvárať kompozície
Línia, bod, škvrna	Riešenie plochy pomocou línie, bodu, škvryny	Vyjadrenie pocitu - pozitívne (oblé čiary) - negatívne (lomené)	Uhlík Ceruza Pastelka Suchý pastel	Naučiť sa pracovať s danými prvkami ako výrazovým prostriedkom
Recykl-art tvary	Tvary z odpadového materiálu, plasty, papier, drôty	Hra s obrysom predmetu v pohybe, statika, dynamika	Nožnice Kliešte - vystrihnuté tvary, viazané tvary	Schopnosť pozorovať a vyjadriť obrysy rôznych tvarov
Detaily	Práca s detailom pomocou okienka	Prenášanie detailu na väčšie formáty	Ceruza, tuš, fixa, kombinácia techník	Primerane veku pracovať s kompozíciou detailu
Plocha a tvar	Kompozičná výstavba plochy, pomocou bodu, línie, tvaru	Uzatvorená, otvorená plocha	Ceruza, rudka, uhol, masťný pastel, tuš	Osvojiť si využívanie všetkých výrazových prostriedkov pri riešení plochy
Rythmus	Hľadanie rytmu v reálnom príbehu – zachytenie detailov	Práca s prírodninami, ich variácie	Ceruza, uhlík, rudka, ruš, masťný pastel	Naučiť sa vidieť a vyhľadať rytmus v danom príbehu

Názov predmetu: maľba

Časový rozsah výučby:

24 hodín

Názov ŠkVP:

**Školský vzdelávací program ZUŠ, Štefánikova 20,
Michalovce**

Kód a názov odboru štúdia:

výtvarný odbor

Ročník, v ktorom sa vyučuje:

štvrtý

Stupeň vzdelania:

ISCED 1B

Forma štúdia:

skupinová

Vyučovací jazyk:

slovenský jazyk

Ciele vyučovacieho predmetu:

- upresňovať a usmerňovať výtvarný prejav na základe pozorovania, poznávania, porovnávania
- poznávať farebné zákonitosti a ich expresívne vlastnosti
- vedieť spracovať výtvarný materiál
- skúmať a prehľbovať poznatky
- rozvíjať originálne výtvarné riešenia
- rozvíjať zmysel pre priestor
- rozvíjať kreativitu

Profil absolventa:

- vníma umenie ako prostriedok seba vyjadrenia
- rieši jednoduché výtvarné problémy
- vie využiť farebný kontrast
- pozná symboliku farieb
- výtvarne vníma tvar predmetu, vie nájsť geometriu vnútri tvaru
- rozumie prechodu od plochy k priestoru

Uplatňovanie zásad:

- výchovného pôsobenia
- spájania teórie s praxou
- individuálneho prístupu
- názornosti
- uvedomelosti a aktivity
- primeranosti
- trvácnosti
- vedeckosti

Výchovné a vzdelávacie stratégie:

- individuálny prístup
- rôznorodosť organizačných foriem
- skupinové hodnotenie

- brainstorming
- ukážky umeleckých diel, rozhovory o umení, animácie výtvarných diel

Učebné zdroje:

- odborná a detská literatúra
- internet
- návšteva výstav a iných výtvarných akcií

MAĽBA, štvrtý ročník primárneho vzdelávania

FARBA	Prekrývanie farieb Farba na farbe Expresívne farby Krajina vo farbe	Prekrývanie cez seba, vedľa seba Realita, pretvorenie reality	Tempera Akryl Akvarel Pastel Neobvyklé materiály Rozličné nástroje	Hľadať analógie
LÍNIA	Podoby línií v umení Expresívna línia Harmónia línií Ukladanie línií Prekrývanie línií	Ťahy štetca (ako podpis umelca: hrubé ťahy: Velazquez... Neviditeľné ťahy: Botticelli Striedavé ťahy: Cézanne...) Obrazová línia	Tempera Akryl Akvarel Pastel Rozličné nástroje	Vizuálny zážitok Pocit z 1 nie Rozvíjať spontánnosť Riešiť plochu pomocou línií Rozvíjať obrazotvornosť
ŠKVRNA	Maľba prostredníctvom škvŕn, kombinácie Automatickosť, spontánnosť	Nefigurálny námet Figurálny námet Geometrická abstrakcia Lyrická abstrakcia	Tempera Akryl Akvarel Pastel Rozličné nástroje	Rozvíjať obrazotvornosť s dôrazom na cit a intuíciu
TVAR	Kumulácia tvarov Tvar, svetlo, tieň (lokálny, vrhnutý), farba Výraz tvaru	Variácie Svetlo a tieň ako kontrast Tvary predmetov	Tempera Akryl Akvarel Pastel Rozličné nástroje	Prehľbovať už získané vedomosti Podnecovať obrazotvornosť Uvedomovať si výraz tvaru
PLOCHA	Hra s mierkou Varianty vytvárania plochy Dominanta a plocha Vrstvenie na ploche	Proporcionalita Zmnožovanie na ploche (uzavretá a otvorená plocha)	Tempera Akryl Akvarel Pastel Rozličné nástroje	Rozvíjať kombinačné myslenie Vnímať rozdiel medzi plošným a priestorovým
PRIESTOR	Úžitkový priestor	Štylizácia, Land art	Tempera Akryl	Upevňovať návyky pre

	<p>Priestor v priestore Umenie inštalácie Hra s figúrou (zložená, vzdialená ...) Pohyb a pokoj prvkov priestore</p>	<p>Odvodzovanie priestoru od postavy človeka a jeho pohybov Kvalita vnútorného priestoru</p>	<p>Akvarel Pastel Rozličné nástroje</p>	<p>vnímanie priestorových vzťahov (blízke, vzdialené) Kultivovať zmyslové vnímanie Kultivovať systematické pozorovanie</p>
KOMPOZÍCIA	<p>Rozširovanie poznatkov (tvar, plocha, pohyb, rytmus, mierka, štylizácia, proporcie, vyváženosť, symetria, asymetria...) Negatív a pozitív v plošnom i priestorovom vyjadrení</p>	<p>Súlady a nesúlady Hľadanie kontrastov Využitie formátu</p>	<p>Tempera Akryl Akvarel Pastel Rozličné nástroje</p>	<p>Prehlbovať vedomosti o kompozícii Pochopiť vzťahy a zameniteľnosti vonkajšieho a vnútorného</p>
DYNAMIKA	<p>Pocitová maľba (gradácia tvarov a farieb, ich rytmus, mierka...) Grafická partitúra Operácie s ilustráciou Expresívny prejav Optické a kinetické umenie</p>	<p>Asociačné hry: Zápis hudby do vlastného systému (vlastné grafické symboly, ikonické znaky, geometrické tvary...) Negatívna ilustrácia</p>	<p>Tempera Akryl Akvarel Pastel Rozličné nástroje</p>	<p>Rozvíjať fantáziu Hľadať vzťahy medzi akustickým a vizuálnym Rozvíjať improvizáciu schopnosti Odbúrať pasívne ilustrovanie textu</p>

Názov predmetu: grafika

Časový rozsah výučby:	12 hodín
Názov ŠkVP:	Školský vzdelávací program ZUŠ, Štefánikova 20, Michalovce
Kód a názov odboru štúdia:	výtvarný odbor
Ročník, v ktorom sa vyučuje:	štvrtý
Stupeň vzdelania:	ISCED 1B
Forma štúdia:	skupinová
Vyučovací jazyk:	slovenský jazyk

Charakteristika vyučovacieho predmetu:

Základom grafickej techniky je rozmnožovanie výtvarnej práce pomocou tlače. Žiaci využívajú výtvarný jazyk založený na vzťahoch svetlých a tmavých línií, plôch či textúr. Obmedzujú popisnosť, citlivo vedú linku, členia pozitívne aj negatívne plochu a hľadajú výtvarné usporiadanie v súlade s grafickou technikou.

Ciele vyučovacieho predmetu:

- rozvoj zručností, technických schopností
- uvedomenie si výrazovosti jednotlivých povrchov, štruktúr, textúr
- rozvoj predstavivosti a fantázie
- objavovanie netradičných grafických techník
- zoznámenie s protografickými postupmi
- pochopenie vybraných kompozičných princípov

Výchovné a vzdelávacie stratégie:

- individuálny prístup
- pozitívne hodnotenie
- rôznorodosť organizačných foriem (skupinová, individuálna práca)
- ukážky umeleckých diel, rozhovory o umení
- brainstorming
- autoevaluácia

Učebné zdroje:

- odborná literatúra a detská literatúra (školská knižnica)
- internet
- návšteva výstav a iných výtvarných akcií
- špecializovaný grafický ateliér
- xerox

GRAFIKA, štvrtý ročník primárneho vzdelávania

Výtvarný problém	Úloha/opis problému	Námetové možnosti a ukážky	Technické možnosti	Edukačný cieľ
Kontrast plošného tvaru Línia	-definovanie mäkkého a tvrdého tvaru -hľadanie kontrastu v tvaroch línií -charakteristika jednoduchých geometrických útvarov	-možnosti spojenia s abstraktným námetom -hľadanie tvarov v prírodných alebo umelých formách	-orientácia na tie grafické techniky, ktoré umožňujú žiakom fyzicky ľahko tvoriť línie -monotyp -papierotlač (tlač z kartónovej koláže)	Pochopiť a využívať princíp kontrastu pri výstavbe kompozície. Učiť intenzívne vnímať a vyjadrovať interakcie rôznych tvarov.
Svetlo a tieň Plocha	-zachytiť plasticitu skutočných predmetov -definovať kontrast svetla a tieňa -prostredníctvom škály tmavých a svetlých plôch a grafickej štruktúry učiť vyjadrovať svetelnú hodnotu plochy	-zobrazovanie podľa skutočnosti -pri výstavbe zátišia orientácia na jasne definované plastické formy -nasvietenie	-suchá ihla -sadroryt -linoryt	Učiť vnímať tvary predmetov prostredníctvom svetla a tieňa. Navádzať k hlbšiemu vnímaniu tvarov pri výtvarnej analýze a syntéze. Osvojovať úkony rytia a ručného otláčania.
Abstrahovanie Línia	-pochopiť proces abstrahovania -naučiť analyzovať základné proporcie a tvary a odlíšiť	-svet prírody a svet človeka nám poskytujú širokú škálu možností pri konkretizácii tém	-tlač z kartónovej koláže priamo navádza ku zjednodušovaniu foriem -možnosti využiť aj iné	Poznávať základné geometrické útvary a ich začlenenie do slovníka a predstáv dieťaťa. Učiť

	<ul style="list-style-type: none"> ich od detailov - cieľavedome využívať proces geometrizácie - poznávať základné plošné a geometrické útvary 		grafické postupy	chápať proces abstrahovania a podnietiť jeho aktívne využitie.
Hry s písmom	<ul style="list-style-type: none"> - proporcie písmen - grafická svetelnosť textu - niektoré zo základných typov písma + ukážky 	<ul style="list-style-type: none"> - iniciály, monogramy - plocha štrukturovaná textom - obrázkov z písmen - tajná šifra 	<ul style="list-style-type: none"> - linoryt - tlač z koláže - monotyp (možnosť využitia pečiatok a tlačiarničky) 	Poznávanie výtvarných aspektov písma a textu. Nabádať k tvorivému a netradičnému narábaniu s písmenami.

Názov predmetu: Dekoratívne činnosti (priestorové práce, modelovanie, práca s materiálom)

Časový rozsah výučby:	33 hodín
Názov ŠkVP:	Školský vzdelávací program ZUŠ, Štefánikova 20, Michalovce
Kód a názov odboru štúdia:	výtvarný odbor
Ročník, v ktorom sa vyučuje:	štvrtý
Stupeň vzdelania:	ISCED 1B
Forma štúdia:	skupinová
Vyučovací jazyk:	slovenský jazyk

Charakteristika vyučovacieho predmetu:

Žiaci sa učia trojrozmerné vyjadrovať predstavy a realitu. Zoznamujú sa s vlastnosťami materiálov a nástrojov. Výtvarná skúsenosť prináša žiakom podnety pre objavovanie možností, z ktorých sa postupne vytvára register vyjadrovacích prostriedkov priestorovej tvorby.

Dekoratívna činnosť nadobúda stále väčší význam v rámci väzby na maľbu, kresbu, grafiku a modelovanie. Žiaci sa zoznamujú s jednotou tvaru, funkcie, materiálu a dekóru. Postupne sa učia podriaďovať výtvarné myslenie voľbe štylizáčného prejavu a optickej čitateľnosti riešenia. Dekoratívne úlohy vyžadujú racionálnu analýzu, logické výtvarné myslenie a znalosť výtvarného jazyka. Dekoratívne činnosti umožňujú prirodzené vyústenie do oblasti estetizácie životného prostredia a priemyselného dizajnu.

Ciele vyučovacieho predmetu:

- rozvoj spontánneho vyjadrovania prostredníctvom priestorového vytvárania
- poznávanie a vytváranie rôznych tvarov
- osvojovanie si práce v základných technikách priestorovej tvorby, nadobúdanie zručnosti manipulácie s nástrojmi
- získavanie skúsenosti o priestorovom komponovaní (stavebnice, rozličné priestorové prvky), poznávanie princípov výstavby kompozície
- haptické prežívanie tvarov
- využívanie netradičných materiálov – redefinovanie
- naučiť vnímať prostredie interiéru a exteriéru ako prostredie pre tvorbu
- osvojiť si a využívať výtvarné prvky
- štruktúralne riadiť dané elementy a stavať ich do nových súvislostí
- poznávať objektívne farebné zákonitosti a ich expresívne vlastnosti

Výchovné a vzdelávacie stratégie

- individuálny prístup
- rôznorodosť organizačných foriem (skupinová a individuálna práca)

- skupinové hodnotenie
- pozitívny charakter hodnotenia a motivácie
- brainstorming
- autoevalácia
- motivácia prostredníctvom dejín umenia, návštevy múzeí a galérií
- pozitívne hodnotenie
- ukážky umeleckých diel, rozhovory o umení

Učebné zdroje:

- odborná literatúra
- vzdelávacie semináre
- detská literatúra
- výtvarné výstavy a akcie
- ateliér a vybavenie

MODELOVANIE A PRÁCA S MATERIÁLOM,
štvrtý ročník primárneho vzdelávania

Výtvarný problém	Úloha/opis problému	Námetové možnosti a ukážky	Technické možnosti	Edukačný cieľ
Proporcie v zobrazovaní videného	<ul style="list-style-type: none"> - vzťahy tvarov a veľkosti základných častí zobrazovaného predmetu - profil - viacpohľadovosť - preklápanie 	<ul style="list-style-type: none"> - modelovanie prírodných a umelých foriem - zväčšovanie, zmenšovanie - dotváranie - štruktúry, faktúry 	<ul style="list-style-type: none"> - hlina - iné modelovacie hmoty 	<p>Učiť schopnosti analyzovať predmet Chápať podstatné v jeho skladbe. Rozvoj tvorivosti pri dotváraní rôznych faktúr. Získavanie zručnosti pri modelovaní z ruky.</p>
Rovnováha a nerovnováha v abstraktnom objekte	<ul style="list-style-type: none"> - úlohou je hľadanie a pochopenie rovnováhy a nerovnováhy hmôt v objekte v súlade so zadanou témou - charakteristika geometrického ťažiska 	<ul style="list-style-type: none"> - vyjadrenie abstraktných pojmov - transpozícia princípov prírody - fantastično - hudba 	<ul style="list-style-type: none"> - stavebnice - papier - polotovary - kartón, krabice - fľaše 	<p>Rozvíjať kombinačné schopnosti žiakov. Pochopiť princíp rovnováhy a nerovnováhy. Vnímať objekt ako skladbu hmôt a jeho častí.</p>
Rythmus	<ul style="list-style-type: none"> - opakovanie hmôt a tvarovanie - modelovanie - tvarovanie - land art - koláž, asambláž - tkanie, pletenie, viazanie ... 	<ul style="list-style-type: none"> - svet prírody - šperk - architektúra - hudba - abstraktné námety 	<ul style="list-style-type: none"> - hlina - polotovary - prírodniny - textil - iné materiály .. 	<p>Pochopiť a prakticky použiť rytmus. Budovať estetické vedomie na základe racionálneho poznania kompozičných princípov. Žiak je schopný identifikovať rytmus vo svojom okolí.</p>
Reliéf	<ul style="list-style-type: none"> - cieľavedomé 	<ul style="list-style-type: none"> - naratívne témy 	<ul style="list-style-type: none"> - hlina 	<p>Pochopiť tvorbu</p>

	vytváranie trojrozmerného obrazu, kde tretí rozmer redukujeme - vytváranie priestoru radením za seba	- zobrazovanie podľa skutočnosti - modelovanie z predstáv a pamäti	- plastelína - iné modelovacie hmoty - reliéf z papiera alebo papieroviny	ilúzie priestoru redukciou tretieho rozmeru a radením za seba.
Hľadanie výrazu figurálneho námetu	- motivovaný žiak spontánne a expresívne tvorí na zadanú tému - proporčnými vzťahmi zadá výraz detskej plastike - možnosť využitia akéhokoľvek kompozičného princípu	- naratívne témy s využitím figúry - hlava, karikatúra, portrét - zvieratko, metamorfózy ... - svet fantázie	- socha, reliéf, modelovacie hmoty, papier, sadra...	Objavovanie možností expresívneho výrazu. Podnecovanie tvorivosti a fantázie žiakov. Rozvoj zručností pri manipulácii s materiálmi.
Štruktúry Textúry	- komponovanie materiálov rôznych štruktúr do koláži - možnosť využiť rôzne princípy výstavby kompozície s ohľadom na tému - možnosť využitia tretieho rozmeru a vrstvenia	- vyjadrenie abstraktných pojmov	- koláž - papier, textil, koža, prírodniny, fólie, špagát, dýhy a iné ...	Rozvoj kombinačných a tvorivých schopností žiakov. Haptický zážitok Odtabuizovanie primárnych funkcií materiálov, redefinovanie.
Konštrukcia	- konštruovanie prvkov skeletu a ich spájanie do celku - stabil, mobil - problematika ťažiska a vyváženia - priehľadnosť foriem	- široký okruh námetov nachádzame v živej prírode, architektúre, dizajne, výtvarnom umení ...	- materiály lineárneho charakteru a spojovací materiál - drôt, pletivo, prútie, špagát, lepidlá, klince, dosky, špajdlíky ...	Pochopiť význam funkcie skeletu a jeho nosných aj nesených častí. Tvorivé využitie týchto poznatkov. Uvedomiť si vnútorný a vonkajší priestor sochy či objektu.

				Chápať konštrukcie vecí vo svojom okolí.
Výtvarné a priestorové etudy	- komponovanie prvkov do zložitejších priestorových vzťahov - zbierky predmetov - prežívanie seba ako súčasti výtvarného diela - skupinová práca	- využívanie rôznorodých námetov pri komponovaní stavebníc a predmetov do daného priestoru - jednoduchá forma land artu, happeningu - environment - fotografia, video záznam	- rôzne prostredia (exteriér, interiér) - prírodniny, zbierky materiálov, netradičné a odpadové materiály	Zážitok z komponovania prvkov. Rozvíjanie spolupráce a spolu prežívania pri tvorivej hre. Schopnosť vnímať seba ako súčasť prostredia.

DEKORATÍVNA ČINNOSŤ, štvrtý ročník primárneho vzdelávania

Výtvarný problém	Úloha/opis problému	Námetové možnosti poznámky a ukážky	Technické možnosti	Edukačný cieľ
Plocha Štylizácia	Hľadanie princípov štylizácie motívu Cesto od reality k znaku, symbolu, skratke, ornamentu.. Výtvarné vyjadrenie nielen výsledku / znaku ale aj cesty štylizácie	Štúdium prírodnín a výtvarný posun k jednoduchšej forme Hľadanie zástupného symbolu, výtvarné vyjadrenie, kompozícia zo znakov	Farebné plochy zo starých výtvarných prác (malieb), koláž, maľba a pod. Výtvarné hry Animácia	Pochopiť proces štylizácie Uchopiť princíp zjednodušovania, hľadanie podstaty / charakteristiky Narušiť stereotyp vnímania Rozvíjať výtvarné vyjadrovanie
Plocha Geometrizačia	Proces zjednodušovania tvaru posúvaný smerom k vyjadreniu sa základnými geometrickými tvarmi	Výtvarné hry s geometrickými maticami (na ploche i v objeme) Analýza vnímaného predmetu v okolí a jeho	Výtvarná hra, analýza, inštalácie, kresba Fotodokument	Vnímať a chápať v jeho základných tvarových intenciách, jeho rozloženie do geometrických tvarov Vytvoriť základ

		geometrický záznam		<p>pre blokovú študijnú kresbu, maľbu</p> <p>Narušiť stereotyp vnímania</p> <p>Rozvíjať výtvarné vyjadrovanie</p>
<p>Plocha</p> <p>Abstrakcia</p>	<p>Hľadanie princípov abstrakcie</p> <p>Abstrahovanie tvaru</p> <p>Gesto</p> <p>Výtvarné vyjadrenie na ploche</p>	<p>Výtvarné hry</p> <p>Impulzy z iných druhov umenia – výtvarné reakcie na hudbu, mimiku, gesto</p> <p>slovo, pohyb, tanec.. vôňu, zvuk, chuť...</p>	<p>Farebné plochy zo starých výtvarných prác (malieb), koláž, maľba, výtvarné reakcie na hudbu, emócie, pohyb a pod.</p>	<p>Pochopiť nepredmetné zobrazenie, vzťah predmetného a abstrakcie</p> <p>Analyzovať princíp abstrakcie – výtvarné riešenia</p> <p>Narušiť stereotyp vnímania</p> <p>„abstrakcia je zobrazené nič“</p> <p>„abstrakcia nezobrazuje realitu, predmetnú skutočnosť“</p> <p>Rozvíjať výtvarné vyjadrovanie</p>

Názov predmetu: dejiny výtvarného umenia a kultúry

Časový rozsah výučby:	doplňujúce
Názov ŠkVP:	Školský vzdelávací program ZUŠ, Štefánikova 20, Michalovce
Kód a názov odboru štúdia:	výtvarný odbor
Ročník, v ktorom sa vyučuje:	štvrtý
Stupeň vzdelania:	ISCED 1B
Forma štúdia:	skupinová
Vyučovací jazyk:	slovenský jazyk

Charakteristika vyučovacieho predmetu:

Dejiny výtvarného umenia a kultúry spĺňajú v učebných osnovách dvojité funkciu. Sú v prvom rade oblasťou, ktorá nám sprostredkuje vzťah a hrdosť k tradícii. Ponúka poznatok, že umenie spolunažíva s človekom už naozaj dlhú dobu a je rovnako vyvíjajúcim sa živým „organizmom“ ako človek sám.

V druhom rade je priestorom, kde možno aktívne pátrať, skúmať a triediť, získavať nielen všeobecný prehľad, ale hlavne osobitý súkromný vzťah k umeniu, k jeho jednotlivým kapitolám z dejín. V neposlednom rade sú dejiny výtvarného umenia ako prehliadka kreativity výrazným inšpiratívnym impulzom k ďalšej tvorivej činnosti.

Ciele vyučovacieho predmetu:

- poznávať, porovnávať, inšpirovať
- získať vzťah k dejinám kultúry
- uvedomovať si odkazy dejín umenia
- vedieť spracovať spoznaný výtvarný materiál a tvorivo posúvať do vlastných výtvarných činností
- za pomoci DVU podporiť pluralitu názorov, toleranciu a demokraciu v prejave (vysloveného, ale i výtvarného názoru)

Výchovné a vzdelávacie stratégie:

- zážitková forma vyučovania (pátranie, výskum)
- projektové vyučovanie
- individuálny prístup, pozitívne hodnotenie
- ukážky umeleckých diel, rozhovory o umení, animácie výtvarných diel

Učebné zdroje:

- odborná literatúra a detská literatúra (školská knižnica)
- internet
- návšteva výstav a iných výtvarných akcií

DEJINY VÝTVARNÉHO UMENIA, 4. ročník ZUŠ Michalovce

Výtvarný problém	Úloha/opis problému	Námetové možnosti poznámky a ukážky	Technické možnosti	Edukačný cieľ
Poznávanie	Zoznamovanie sa s dejinami výtvarného umenia na základe štúdia vybraného motívu	Námet: štúdium parciálneho motívu v rôznych obdobiach vo vzťahu k inému výtvarnému druhu (kresba, plastika...)	Odborná literatúra, skice (výtvarné poznámky)	Opakované stretnutie s históriou kultúry, základné oboznámenie s dejinami výtvarného umenia, chápanie časovej osi, postupnosti, nadväznosti
Porovnávanie	Porovnávanie, pátranie po rozdieloch a podobnostiach vo výtvarných dielach na základe štúdia vybraného motívu	Námet: kanón krásy, proporcie, mierka, zhodnosť, abstrakcia	Odborná literatúra, skice (výtvarné poznámky, internet)	Základné oboznámenie s postupnosťou (a možno i cyklickým princípom) dejín umenia, chápanie základných charakteristík na základe pátrania po rozdieloch a zhodách
Inšpirácia	Inšpirácia, výtvarný posun na základe štúdia vybraného motívu z dejín výtvarného umenia	Námet: inšpirácia historickým námetom, výtvarný posun do vlastnej interpretácie – parafráza umeleckého diela, animácia, reinstalácia a pod.	Odborná literatúra, skice, papierové priestorové objekty, maľba, modelovanie, fotodokument a iné	Chápanie dejín výtvarného umenia ako otvoreného systému, ktorý ponúka materiál na skúmanie, poznávanie, ale hlavne je východiskom pre nové originálne výtvarné

				riešenia (je inšpiráciou, impulzom k tvorivosti)
--	--	--	--	--

Profil absolventa **ISCED 1B Primárne umelecké vzdelávanie**

Výtvarný odbor

Po ukončení primárneho umeleckého vzdelania ZUŠ Michalovce má žiak osvojené základy výtvarnej gramotnosti. Získal základy pre osvojenie účinných techník učenia sa a základy pre rozvíjanie výtvarných spôsobilostí. Získal základy používania odborného jazyka a komunikácie v oblasti výtvarného umenia. Ovláda na primeranej úrovni teoretické a praktické zručnosti z oblasti výtvarného umenia. Orientuje sa v základných technikách a pracovných postupoch výtvarného umenia. Dokáže pri riešení spoločných úloh nadviazať ústretovú komunikáciu, hľadať efektívne a výtvarne hodnotné riešenia, rešpektuje výtvarný názor a nápady iných členov skupiny. Dokáže počas vyučovania pracovať na zadaných úlohách a náležite reagovať na podnety. Vie vizuálne a verbálne organizovať zážitky, vnemy a myšlienky a zároveň ich výhodnou formou spracovať do výtvarnej podoby.

Váži si sám seba, má primerané sebahodnotenie, je spôsobilý ústretovo komunikovať a spolupracovať, je vnímavý k potrebám iných. Zvláda prijatie kritiky i ocenenia. Reálne reflektuje svoje postavenie v rámci skupiny. Má osvojené súvislé kultivované vyjadrovanie formou primeranou primárnemu stupňu vzdelávania.

Z tohto základu bude vychádzať pri štúdiu v nasledovných stupňoch štúdia, ale aj v osobnom živote.

Výkonové štandardy

Kompetenčná oblasť	Kompetencie
1. Odborné kompetencie	Študent dokáže
Kognitívna oblasť	<ul style="list-style-type: none"> - pomenovať a charakterizovať druhy výtvarného umenia a základné maliarske, sochárske a grafické žánre - na úrovni primárneho vzdelávania ovládať výtvarnú elementaristiku – výtvarné nástroje, základné výstavbové a vyjadrovacie prostriedky (farba, tvar, škvrna, línia, priestorové vzťahy, rytmus, dominantna, symetria a pod.) - rozumieť procesuálnym princípom výtvarnej tvorby (grafika - reprodukovanie, modelovanie –odoberanie,..)

	<ul style="list-style-type: none"> - poznať vlastnosti a možnosti používania výtvarných nástrojov a materiálov (ceruzky, fixy, štetce, nožnice, lepidlá, farby, pastely, mäkké modelovacie hmoty, podkladové materiály, jednoduchšie úkony vo výtvarných programoch počítača...)
Psychomotorická oblasť	<ul style="list-style-type: none"> - zvládnuť základné narábanie s rôznymi nástrojmi (ceruza, štetec, pero, fixy, uhlík, drevko, rydlo, nožnice, šablóna, špachtľa, valček,...) - vytvárať stopy alebo tvary priamym telesným dotykom (rukou, prstami) - kresliť prostredníctvom linky a jednoduchého šrafovania - ovládať dynamiku kresby (prítlak) - zvládnuť technické základy usporiadania a miešania farieb na palete i na obraze; vyfarbovať tvar, plochu viacerými spôsobmi prostredníctvom štetcového rukopisu (šrafúra, pointilizmus, roztieranie, zapúšťanie, valčekovanie,...) - zvládnuť jednoduché konštrukčno-technické úkony s materiálmi (krčenie, zohýbanie, trhanie, strihanie, skladanie, vrstvenie,...), spájanie materiálov v koláži a v asambláži (vkladanie, lepenie, pínanie, viazanie, drôtovanie,...) - zvládnuť jednoduché techniky otláčania (frotáž, dekalk, monotypia, papierorez, sadrorez, linorez,...) - zvládnuť základy modelovania predmetných tvarov, otláčania do modelovacej hmoty - zvládnuť techniku skladania a spájania priestorových tvarov - zvládnuť základné operácie na počítači
Afektívna oblasť	<ul style="list-style-type: none"> - rešpektovať kultúrnu rozmanitosť a preukazovať záujem o primeranú formu komunikácie s umením - skúmať a experimentovať s materiálom, technikou, postupom, Motívom a témou - pracovať protímovo, rešpektovať názory iných členov skupiny - voliť tvorivý prístup k zadaniam a úlohám
2. Všeobecné kompetencie	
Kognitívna oblasť	<ul style="list-style-type: none"> - primerane veku vedieť verbálne predstaviť a obhájiť svoje výtvarné riešenie, opísať postup i výtvarný zámer - opísať jednoduché technické procesy a ich výsledný výraz - vytvárať a vhodne voliť výtvarné riešenia na vyjadrenie zadaných námetov/výtvarných problémov - interpretovať psychickú charakteristiku výrazu zobrazeného motívu (smutný, veselý,...) - vedome používať významové kontrasty - kategorizovať predmety podľa základných znakov (veľkosť, farebnosť, účel, tvarová podobnosť,...) - cieľavedome umiestňovať zobrazované prvky vo

	<p>formáte za účelom vyjadrenia príbehu, radenie vo vývojovom rade</p> <ul style="list-style-type: none"> - vedome hľadať a pokúšať sa charakterizovať vzťahy vo výtvarnom diele - rozumieť pojmom výtvarnej elementaristiky (rytmus, dominanta, symetria, mierka a pod.)
Psychomotorická oblasť	<ul style="list-style-type: none"> - tvoriť spontánne i cielene vedené stopy za účelom výrazu, rôzne typy stôp na ploche a v modelovacej hmote rôznymi spôsobmi a nástrojmi a materiálmi - vyjadriť plošný a priestorový tvar a obrys podľa fantázie, predstavy a podľa videnej skutočnosti s nárokmi na približnú proporcionalitu, obsažnosť detailov, operovať s tvarmi (doplňovanie tvarov, množovanie kreslením, transformovanie tvarov, konštruovanie novotvarov - vyjadriť lokálny farebný tón zobrazeného tvaru, predmetu vo vzťahu k videnej skutočnosti aj podľa predstavy a fantázie, zosvetľovať a stmavovať farebné tóny miešaním farebných hmôt, používať základné farebné a materiálové kontrasty - komponovať – vedome umiestňovať tvar v rôznych častiach plochy formátu - vyjadriť rytmus a pohyb prostriedkami kresby, maľby, grafiky, priestorového vytvárania - vyjadriť základnú vizuálnu symetriu a asymetriu - zvládnuť základné operácie s mierkou, veľkosťou zobrazených tvarov (vzťah väčšie – menšie, veľa seba – za/pred sebou), vyjadriť priestor prostredníctvom mierky zobrazovaných prvkov
Afektívna oblasť	<ul style="list-style-type: none"> - pracovať individuálne aj v skupine - zvoliť primeraný spôsob riešenia problému - preberať zodpovednosť za svoje konanie - primerane hodnotiť seba a iných - mať zmysel pre improvizáciu a zmeny - vyjadriť názor a argumentovať (primerane veku) - byť tvorivý a iniciatívny - byť slobodný a motivovaný - rozvíjať si fantáziu a obrazotvornosť
3. Kľúčové kompetencie	
Sociálno-komunikačné spôsobilosti	<ul style="list-style-type: none"> - formou primeranou primárnemu stupňu vzdelávania sa verbálne vyjadruje súvisle, výstižne a kultivovane - dokáže určitý čas sústredene pracovať - náležite reaguje na verbálne i neverbálne podnety v komunikácii, dokáže vyjadriť svoj postoj či názor - uplatňuje ústretovú komunikáciu pre vytváranie dobrých vzťahov so spolužiakmi, učiteľmi, rodičmi a s ďalšími ľuďmi, s ktorými prichádza do kontaktu - rešpektuje kultúrnu rozmanitosť a preukazuje záujem o primeranú formu medzi kultúrnej komunikácie

Spôsobilosť v oblasti matematického a prírodovedného myslenia	<ul style="list-style-type: none"> - v každodenných situáciách mať schopnosť (na rôznych úrovniach) používať modely logického a priestorového myslenia a prezentácie (projekty, vystúpenia, výstavy! - rozvíja si schopnosť objavovať, pýtať sa a hľadať odpovede, ktoré vedú k systematizácii a organizácii poznatkov, ale i zážitkov a vnemov
Spôsobilosť učiť sa, učiť sa	<ul style="list-style-type: none"> - získava schopnosť sebareflexie a seba hodnotenia pri poznávaní a získavaní nových poznatkov - na základe poskytovaných možností uplatňuje základy rôznych techník učenia sa a efektívne si osvojuje poznatky a študijné návyky
Spôsobilosť riešiť problémy	<ul style="list-style-type: none"> - vyberá a hodnotí získané informácie, spracováva ich a využíva vo svojom učení a v iných činnostiach - zlepšuje svoju vytrvalosť a iniciatívu - hodnotí svoj pokrok, akceptuje spätnú väzbu a uvedomuje si svoje rozvojové možnosti - vníma a sleduje problémové situácie v škole a vo svojom najbližšom okolí, vie rozoznať ozajstný problém, premýšľa o jeho príčinách a navrhne riešenie podľa svojich vedomostí a skúseností z danej oblasti - pri riešení problémov hľadá a využíva všetky dostupné informácie - skúša viaceré možnosti riešenia problému, overuje správnosť riešenia a osvedčené postupy aplikuje pri podobných alebo nových problémoch - pokúša sa problémy a konflikty vo vzťahoch riešiť primeraným (chápavým a konštruktívnym) spôsobom
Osobné, sociálne a občianske spôsobilosti	<ul style="list-style-type: none"> - vytvára si pozitívny sebaobraz, ktorý podporuje žiacku sebadôveru a sebarozvoj - uvedomuje si vlastné potreby a aktívne využíva svoje možnosti - uvedomuje si svoje silné a slabé stránky ako svoje tvorivé rozvojové možnosti - sústreďuje sa na kvalitu a vhodnosť svojho výberu voľných činností, aktívne si chráni svoje fyzické a duševné zdravie - kontroluje vlastné konanie (vrátane násilných a sebazničujúcich modelov konania) a vie odhadnúť dôsledky svojich rozhodnutí a činov - uvedomuje si svoje práva a povinnosti a aktívne ich realizuje - účinne spolupracuje v skupine, podieľa sa na vytváraní triednych, skupinových a celoškolských pravidiel, je zodpovedný a dodržiava dohody - ochotne prijíma nové nápady, prípadne sám prichádza s novými nápady a postupmi, diskutuje o nich, prispieva k spoločnej práci

<p>Spôsobilosť vnímať a chápať kultúru a vyjadrovať sa nástrojmi kultúry</p>	<ul style="list-style-type: none"> - podieľa sa na vytváraní podporujúcej a motivujúcej sociálno-emočnej klímy v triede a dobrých medziľudských vzťahov - dokáže sa vyjadrovať na úrovni základnej kultúrnej gramotnosti prostredníctvom umeleckých a iných vyjadrovacích prostriedkov - rozvíja schopnosť tvoriť a prijímať umenie - dokáže pomenovať druhy umenia a ich hlavné nástroje a vyjadrovacie prostriedky (na úrovni primárneho vzdelávania) - uvedomuje si význam umenia a kultúrnej komunikácie vo svojom živote - cení si a rešpektuje kultúrno-historické dedičstvo a ľudové tradície - rešpektuje vkus iných ľudí a primerane veku dokáže vyjadriť svoj názor a vkusový postoj - pozná základné pravidlá, normy a zvyky súvisiace s úpravou zovňajšku človeka - pozná pravidlá spoločenského kontaktu (etiketu) - správa sa kultúrne, kultivovane, primerane okolnostiam, situáciám, sociálnym pozíciám a rolovým funkciami - je tolerantný a empatický k prejavom iných kultúr
<p>Špecifiká IKT pre výtvarný odbor</p>	<ul style="list-style-type: none"> - počítačová grafika - spracovanie fotografií, výtvarných diel, - počítačová animácia - dizajn, tvorba prezentácií, - encyklopédie výtvarných diel, galérií, múzeí

Prierezové témy pre 4. ročník

Základná téma pre VO ZUŠ Michalovce

Dejiny výtvarného umenia a kultúry

Sekundárne prierezové témy:

1. Príroda
2. Človek
3. Vzťahy
4. Fantázia
5. Výtvarné umenie
6. Umelý svet
7. Vesmír

1. Príroda

- A) svet rastlín
- B) svet zvierat
- C) svet planéty Zem

Inšpiratívne témy

- ako rastie semienko
- kytica
- pieseň stromu
- tajný život lúky
- tajomná záhrada
- čo je v strome schované
- rozprávkový les
- list pod mikroskopom
- kvety v obrazoch umelcov
- rastliny použité v dávných ornamentoch
- o čom som sa rozprával so stromom
- strom v biblii
- bludisko zárezov a plôch (kôra)
- land art
- priateľ z lesa

- rozmanitosť zvieracej kože s stôp
- môj domáci miláčik
- dinosaury
- zvieratková príšerka
- príbeh chrobáka (motýľ, mravec ...)
- Duša Gaie
- Je Gaia živá?
- živly
- katastrofy

2. Človek

- „Moje telo“
- Moje odtlačky prstov
- Moje kroky zanechávajú stopy
- Môj tieň
- Vzor z časti môjho tela
- Ako funguje ucho
- Postava z rozprávkovej ríše (Gulliverové cesty)
- Labyrint môjho tela
- Pocity a nálady
- Ja a práca
- Čím živím svoje telo
- Vzhľad človeka v dejinách výtvarného umenia
- Akt (pohľad na nahé ľudské telo z dejín umenia)
- Tematické práce z akejkoľvek oblasti ľudského života (v manéži, cirkus, na trhu, škola, na ihrisku ...)
- Človek a cestovanie
- Portrét (portrétno umenie v dejinách umenia)
- Ako si zdobím telo (oblečenie šperk, účesy)
- Masky – divadlo
- Moja rodina

3. Vzťahy

- ja a ja
- ja a oni
- moja rodina
- ja a ty
- my a vy
- môj imaginárny priateľ
- emócie – hnev, strach, radosť, smútok

4. Fantázia

- svet vytvorený človekom
- svet v našej hlave
- kontrast mikrokozmu a makrokozmu
- tajné mapy

- imaginárna krajina (surrealizmus)
- moje sny
- bájne bytosti
- inšpirácia Zemanovými filmami
- z rozprávky do rozprávky
- príšery a strašidlá
- ilúzia (jaskyňa, pivnica, nebo – peklo, zrúcanina hradu)
- putovanie časom (stroj času)

5. Výtvarné umenie

- reprodukcia umeleckého diela
- parafráza umeleckého diela
- ilustrácia rozprávky
- inšpirácia výtvarnými obdobiami a smermi
- architektúra – kombinácia stavebných slohov
- odievanie človeka v dejinách výtvarného umenia
- štúdie ľudského tela podľa umenia
- báje a povesti Slovanov
- inšpirácie ľudovou kultúrou
- grécka a rímska mytológia

6. Umelý svet

- lietanie – Ikaros – vzducholod'
- roboty
- pohľad do rádia
- pohľad do počítača
- pohľad do grafického listu
- stroje sa zbláznili
- mlynček na rozprávky
- tkaniny pod mikroskopom
- elektronická komunikácia
- recyklácia (čo s odpadkami)
- moji počítačoví priatelia
- svet internetu

7. Vesmír

- list do vesmíru a čakanie odpovede
- návšteva mimozemšťanov
- mikrokozmos v makrokozme
- veľký tresk
- let vesmírom
- vesmírna loď
- život hviezdy

